Burgemeester en wethouders
Postadres Postbus 16200, 3500 CE Utrecht
Telefoon 14 030
www.utrecht.nl

Gemeente Utrecht

Aan de gemeenteraad

Behandeld door	M.P.J. Daverschot	**Datum**	14 september 2022
Doorkiesnummer	030-2861520	**Kenmerk**	8904641
E-mail	m.daverschot@utrecht.nl	**Onderwerp**	Aanvullende informatie geheimhouding Conceptrapport Onderzoek institutioneel racisme
Bijlage(n)	-	**Beleidsveld**	Personeel en Organisatie

Geachte leden van de raad,

Op 2 september jl. heeft u onder geheimhouding het conceptrapport over het onderzoek naar Institutioneel racisme bij de gemeente Utrecht ontvangen inclusief de gemeentelijke reactie op dit conceptrapport, in de raadsbrief is de geheimhouding gemotiveerd.

Tijdens het commissiedebat op 8 september jl. is verzocht om de betreffende geheimhouding waar mogelijk op te heffen zodat debat over deze versie in openbaarheid gevoerd kan worden. De bekrachtiging van de geheimhouding staat geagendeerd voor uw vergadering op 15 september a.s. In deze brief lichten we nogmaals nader toe waarom wij de permanente geheimhouding op dit rapport willen handhaven.

Voor een debat over deze stukken benadrukken we dat het hier gaat om een conceptversie die door concerncontroller als opdrachtgever niet is geaccordeerd en door het college of bestuurders in het geheel niet is gezien en daarmee geen bestuurlijke status hebben. Een eventueel openbaar debat over een onvoldragen en niet bestuurlijk onderschreven conceptversie dient daarmee niet het doel van onze gezamenlijke inzet op dit belangrijke onderwerp.

In de conceptversie staat een gedetailleerde beschrijvingen van de werkwijze bij Bibob-onderzoeken (hoofdstuk 7). In het belang van de opsporing en vervolging van strafbare feiten (artikel 5.1 lid 2 sub c van de Woo) en de inspectie, controle en toezicht door het college (artikel 5.1 lid 2 sub d van de Woo) valt deze informatie onder permanente geheimhouding

De conceptversie bevat daarnaast gegevens die tot betrokken ambtenaren en geïnterviewden te herleiden zijn. In het belang van de eerbiediging van de persoonlijke levenssfeer (artikel 5.1 lid 2 sub e van de Woo) kunnen deze niet openbaar worden gemaakt.

Onderzoeken vormen een belangrijke stap in onze beleidscyclus. Om deze onderzoeken in de toekomst ook een veilige plek te blijven geven in de beleidscyclus hoort hier ook bij dat onderzoekers conceptrapportage moeten kunnen delen met de ambtelijke ondersteuning. Daarin past de permanente geheimhouding op de gehele conceptrapportage. Het belang van het goed functioneren van het college (artikel 5.1 lid 2 sub i van de Woo) vraagt dat de ambtelijke voorbereiding van openbare collegebesluitvorming vereist dat (extern) onderzoekers en ambtenaren in vrijheid kunnen spreken over conceptteksten en de juiste weergave van feiten. In de conceptfase van een onderzoek

moet een ingeschakelde onderzoeker ruwe details kunnen opschrijven die niet geschikt zijn om openbaar te maken, zodat de onderzoeker deze na ambtelijke toetsing correct kan weergegeven. Denk aan details over procedures, werkprocessen en werkpraktijk van de onderzochte beleidsterreinen, waarover de onderzoekers uitgebreid gerapporteerd hebben. Tevens dient het in vrijheid bespreken van conceptversies de onafhankelijkheid van het onderzoek.

We hechten eraan dat geïnterviewde medewerkers vrijuit kunnen spreken en erop moeten kunnen vertrouwen dat wat ze meegeven in de juiste context wordt weergegeven. Als ze weten dat hun ruwe input openbaar wordt gemaakt, met het risico dat een verkeerde weergave van feiten over werkwijze wordt weergegeven, dan beïnvloedt dit de manier waarop ze antwoorden geven.

Ook willen we voorkomen dat onderzoekers op voorhand rekening gaan houden met effecten die openbaarmaking van een conceptrapportage teweegbrengt, bijvoorbeeld bij het formuleren van bevindingen of conclusies. Dit belang is in dit onderzoek extra groot vanwege het exploratieve karakter van het onderzoek. Het conceptueel kader voor dit onderzoek werd ontleend aan de definitie van institutioneel racisme van het Kennisplatform Integratie & Samenleving (KIS) (zie daarover deze publicaties uit 2021). Dit werd voor het eerst toegepast bij een overheidsorganisatie. In de onderzoeksfase hebben de onderzoekers getracht een methodologie te ontwikkelen die aansluit bij deze definitie, binnen alle beperkingen ten aanzien van bijvoorbeeld privacy. Deze onderzoeksfase liep nog nadat dit eerste conceptrapport met de begeleidingscommissie werd gedeeld. Ook ontbraken nog bepaalde onderzoeksdata. Doordat het onderzoeksmateriaal nog onvolledig en deels incorrect was – zoals hierboven aangegeven - kon in de conceptversie nog geen eenduidige beantwoording van de hoofdvraag worden gegeven: leidt al het verzamelde onderzoeksmateriaal opgeteld tot aanwijzingen voor institutioneel racisme?

De opzet van het opstellen en bespreken van concepten zorgde ervoor dat de onderzoekers grote vrijheid kon worden gegeven in de opzet en uitvoering van het onderzoek. Tijdens het uitvoeren van onderzoek is in het belang van onafhankelijkheid van de onderzoekers gekozen om zeer beperkt over de verzamelde data en inhoudelijk bevindingen terug te koppelen aan de begeleidingscommissie. Daardoor is de gemeente zoveel mogelijk op afstand gebleven van het onderzoeksproces. Vanwege de genoemde kwaliteit van het onderzoek lag daarmee een groter belang bij de conceptfase.

We hopen u hiermee voldoende geïnformeerd te hebben.

Hoogachtend,

Burgemeester en wethouders van Utrecht,

de secretaris, de burgemeester,